

inci

Hoca

ÂŞIK EDEBİYATI
TEMSİLCİLERİ

KÖROĞLU (16. YY)

inci

- Kavganın, özgürlüğün sembolüdür.
- Âşıkların piri olarak kabul edilir.
- Koçaklamanın en güzel örneklerini vermiştir.
- Şiirlerinde yiğitlik, dostluk, aşk ve doğa sevgisini işler.
- Tüm şiirlerini hece ölçüsüyle söylemiştir.
- Dili çok sadedir.
- Tasavvuftan etkilenmemiştir.
- Derlenen şiirleri Köroğlu Destanı (Pertev Naili Boratav toplamıştır.) İsmiyle toplanmıştır.
- Kimliğiyle ilgili iki tartışma vardır.
- Şair Köroğlu destan kahramanı Köroğlu'nun adını almıştır.
- Bu şairin III.Murat zamanında Osmanlı ordusuyla İran savaşlarına katıldığı bilinmektedir.
- "Tüfek icat oldu mertlik bozuldu." sözü kendisine aittir.

Hoca

KARACAOĞLAN (17. YY)

inci

- Özellikle güzelleme Şairi olarak bilinir.
- Hece ölçüsüyle koşma, trk, destan, semai, varsađı türlerinde eserler söylemiştir.
- Varsađı türünde en fazla Şiir söyleyen Şairidir.
- Dini düŐüncelerden ve medrese kültüründen uzak durmuŐtur.
- Sade bir Türkçe kullanmıştır.
- Dilinde çok az yabancı sözcük vardır.
- Şiiri aşk ve doğa üzerine kuruludur.
- "Nemçe" isimli epik Şiiri nldr.
- Ayrılık, gurbet, sıla özlemi ve ölüm en çok değindiği konulardır.
- Duygularını, yaŐadıklarını, düŐüncelerini içten, gerçekçi ve zgn bir Şiir yapısı içinde anlatır.
- Sevgilileri somuttur. (Elif, AnŐa, Döndü, Dne, Zeynep, Esmâ, Hatice, Cennet)
- Kendisinden sonra gelen birçok ozanı derinden etkiledi. Bu olumlu etkiler günümüz Türk Şiirine kadar uzanır.
- Şiirlerini ilk kez Nüzhet Ergün derleyip yayımladı. Birçok Şiiri bestelendi.

Hoca

GEVHERİ (17. YY)

inci

Hoca

- Gevheri, hayatı hakkında pek fazla bilgi yoktur.
- Başta Fuzulî olmak üzere klasik şairlerimizin tesirleri görülür.
- Bir ordu şairidir.
- Musiki ile de ilgilenmiştir.
- Besteler yapmış, kendi adıyla anılan bir makam bulmuştur.
- Aruz ve hece ölçüsü ile şiirler yazmıştır.
- Önceleri asıl adının "Mustafa" olduğu sanılırken, sonradan bir şiirindeki "Bir kemter kulundur Garip Mehmed" dizesinden adının "Mustafa" değil "Mehmed" olduğu ileri sürülmüştür.
- Koşma ve türküleriyle ünlüdür.

ERCİŞLİ EMRAH (17. YY)

inci

Hoca

- Yaşamı ile ilgili kesin bilgiler yok.
- Van'ın Erciş ilçesinde doğduğu biliniyor.
- Arı bir Türkçe kullandı.
- İçten ve halk zevkine yakın bir söyleyişi vardır.
- Aruzu hiç kullanmamıştır.
- Yurt sevgisi, aşk, doğa güzelliği, özlem gibi konuları işlemiştir.
- Emrah ve Selvihan adlı halk öyküsüyle ün kazandı.
- Ercişli Emrah'ın en şanssız yanı Erzurumlu Emrah ile karıştırılmasıdır.
- Bazı şiirleri Erzurumlu Emrah'a mal edilmiştir.

KAYIKÇI KUL MUSTAFA (17. YY)

inci

Hoca

- Deniz eri olduğundan dolayı Kayıkçı Mustafa lâkabını aldığı biliniyor.
- Genç Osman için söylediği destan çok ünlüdür.
- Dördüncü Murat'ın Bağdat Savaşı'na katılmıştır.
- Yeniçeri âşıklarından.
- Şiirlerini hece ölçüsüyle söylemiştir.
- Sade bir halk diliyle destanlar, koşmalar, türküler söylemiştir.
- Bektaşiliği benimsedikten sonra tasavvuf ile ilgili güzel nefesler söylemiştir.
- İkinci Osman'ın şehit oluşu, IV.Murat'ın Bağdat'ı fethi, Abaza Hasan Paşa'nın isyanı gibi birçok olay üzerine destanlar söylemiştir.

ÂŞIK ÖMER (17. YY)

inci

Hoca

- Konya ya da Kırım'da doğduğu rivayet edilir.
- Savaşlara katılmış bir saz şairidir.
- Asker şairi olarak, Avrupa ve Rusya sınırlarında dolaşır. Bu nedenle şiirlerinin çoğunda vatan hasretiyle yanıp tutuştuğu görülür.
- Medrese eğitimi görmüştür.
- Divan şairlerinden oldukça etkilenmiştir.
- Aruz ve hece ölçüsüyle şiirler yazmıştır.
- 'Adli' ve 'Ömer' mahlaslarını kullanmıştır.
- En meşhur şiiri 38 dörtlükten oluşan 105 şairin adının sayıldığı Şairname'dir.
- Divan'ı vardır.

LEVNİ (18. YY)

inci

Hoca

- Asıl adı Abdülcelil Çelebi'dir. Edirnelidir.
- Lale Devri'nin en tanınmış minyatürcüsüdür.
- Minyatürlerinde daha çok eğlence sahnelerini işledi.
- Atasözlerini nazıma çekmek Levni ile başlamıştır.
- Hece ve aruz ölçüsünü kullanmıştır.
- II.Mustafa zamanında sarayın baş nakkaşlığına getirildi.
- Levni Şair Vehbi'nin, III.Ahmed'in Şehzadelerinin sünnet düğününü anlattığı Surname'sini de süslemiştir.
- Levni'nin eserleri arasında Kaygusuz Abdal minyatürü bulunmaktadır.
- Eseri: Silsilaname

DERTLİ (19. YY)

inci

Hoca

- Asıl adı İbrahim'dir. Lütfi maşlahını da kullanmıştır.
- Geçimini âşık kahvelerinde saz çalıp şiir söyleyerek sağlamıştır.
- Gurbet şairi olarak bilinir.
- Çözdüğü bir muamma ile ünlenmiştir.
- Divan ve tekke edebiyatlarını iyi bilir.
- Hece ve aruzla yazmış fakat aruzla yazdığı şiirlerde başarılı olamamıştır.
- Aruzla gazeller, divanlar, kalenderiler yazmıştır.
- Fuzûlî, Âşık Ömer, Gevheri gibi şairlerin etkilerini taşır.
- Bektaşî geleneğine bağlıdır.
- Toplumsal yergi ve şathiyeleriyle tanınır.

ERZURUMLU EMRAH (19. YY)

inci

Hoca

- Medrese eğitimi görmüştür.
- Klasik şiire yönelmiş, Fuzulî, Baki, Nedim gibi ustalardan bildiklerini örnek almıştır.
- Aruz hece ölçüsüyle şiirlerini yazmıştır.
- Divan edebiyatı tarzında yazdığı şiirleriyle de benimsenmiştir.
- Nakkaşibendiliğin Halidi koluna bağlı olduğu için tasavvuf öğelerini şiirine doldurmuştur.
- Koşmalarında Karacaoğlan, Âşık Ömer, Gevheri'nin izleri görülür.
- Emrah Koşmasını âşıklık geleneğine kazandırmış usta şairlerdendir.
- Erzurumlu Emrah semaisiyle de ün kazanmıştır.

RUHSATİ (19. YY)

inci

Hoca

- Asıl adı Mustafa
- On iki yaşında öksüz ve yetim kalmıştır.
- Yöresindeki beylere azap durmuş ve inşaatlarda duvarcı ustası olarak çalışmıştır.
- Kuvvetli bir tahsil görememiştir.
- Dört evlilikten yirmi üç çocuğu olmuştur.
- Sivas'ın Deliktaş ilçesinde doğmuş ve orada yaşamıştır.
- Saz çalmayan ama şiirlerini doğaçlama söyleyen badeli bir âşıktır.
- Şiirlerinde genellikle köy yaşamını anlatmıştır.
- Tasavvufi ilgili hece ölçüsüyle şiirler ve aruz vezniyle başarısız manzumeler yazmıştır.
- Taşlama türünde söylediği şiirleri de vardır.

SEYRANİ (19. YY)

inci

Hoca

- Kayseri Develi'de doğmuştur.
- Asıl adı Mehmet'tir.
- Babası fakir bir mahalle cami imamıdır.
- Babasının sayesinde medrese eğitimi almıştır.
- Hece ölçüsünü de aruz ölçüsünü de kullanmıştır.
- Din, din dışı, ahlakla ilgili konuları da işlemiştir.
- Rüşvete, zulme, haksızlıklara karşı başkaldıran şiirleriyle, taşlamalarıyla tanınmıştır.

BAYBURTLU ZİHNİ (19. YY)

inci

Hoca

- Asıl adı Mehmet Emin'dir. Bayburtlu'dur.
- Hem divan hem de halk şiiri türündeki yapıtlarıyla tanınır.
- Divan edebiyatı türü şiirleri ve kasidelerle ünlenmiştir.
- Hem heceyi hem aruzu kullanmıştır.
- Şiirlerinde mizah ve eleştiri görülür.
- Hicivleri uğradığı haksızlıkların sonucudur.
- Sergüzeştname ve Hikâye-i Garibe eserleri ünlüdür.

DADALOĞLU (19. YY)

inci

Hoca

- Asıl adı Veli'dir.
- Bir elinde sazı bir elinde tüfeği olan isyanlara da katılmış bir halk ozanıdır.
- Avşar boyundandır.
- Dadaloğlu Çukurova, Kozan, Binboğa ve Gavurdağı yöresinde konar-göçer yaşamış bir halk ozanıdır.
- Dadaloğlu'nun şiirleri, yerleşik yaşama geçmek istemeyen Türkmen aşiretlerinin çığıdır.
- Kavga şiirleriyle tanınır.
- Koçaklama ve varsağının önemli ozanlarından.
- Köroğlu'nun yiğit ve kavgacı anlatımı(epik) ile Karacaoğlan'ın lirizminin toplamıdır Dadaloğlu.
- Şiirleri özentisiz ama içten ve yiğitçedir.
- "Ferman padişahınsa dağlar bizimdir." sözü kendisine aittir.